

Informatiebijeenkomst

Transitie GSM vergunningen

verlengbaarheid en wijziging
vergunningen

12 juli 2012

Aanwezig vanuit Ministerie EL&I en Agentschap Telecom:

Hellen van Dongen, Leonard Thijssen, Brenda van der Wal, Norbert van den Hove, Peter Disseldorp, Ronald Diekema en Mimoun el Ouarti.

In deze informatiesessie kunnen vragen worden gesteld over het ontwerp verlengbaarheidsbesluit en de ontwerpwijzigingen in de vergunningen.

Van de verduidelijking die is gegeven naar aanleiding van vragen gesteld op de informatiebijeenkomst wordt een verslag gemaakt in de vorm van aanvullingen bij de sheets. Deze sheets worden gepubliceerd op internetconsultatie.nl.

Indien partijen behoefte hebben om vertrouwelijk vragen over de verlenging te stellen aan medewerkers van het ministerie of Agentschap Telecom, dan kan hiervoor een afspraak worden gemaakt. Als daarbij aanvullende informatie wordt gegeven die anderen ook aangaat zal deze informatie ook op internetconsultatie.nl worden geplaatst.

Juridisch kader transitie

Besluit continuïteit mobiele telecommunicatiedienstverlening

- Indien rondom een veiling de continuïteit van de mobiele telecommunicatiedienstverlening in gevaar dreigt te komen kan de minister vergunningen verlengbaar maken
- planning publicatie: eind juli

Verlengbaarheidsbesluit + wijziging vergunningen

- openbare voorbereidingsprocedure loopt nu
- planning publicatie definitieve besluit: begin september

Ministeriele regeling: aanvraagprocedure verlenging

- planning publicatie: medio september

Ministeriële regeling eenmalig bedrag

- planning consultatie: augustus
- planning: publicatie: medio september

Het ontwerp verlengbaarheidsbesluit is in lijn met de motie Verhoeven (24095, nr. 316): voor de verlenging wordt een maximumtermijn gehanteerd in plaats van een vaste termijn, zodat ook met een kortere duur kan worden verlengd. In de ontwerpwijzigingen in de vergunningen is voor vergunninghouders de verplichting opgenomen om op korte termijn, binnen zes weken, een transitie-overeenkomst te sluiten.

Openbare voorbereidingsprocedure

- kennisgeving: publicatie in Staatscourant 4 juli en via internetconsultatie.nl
- gelegenheid voor iedereen om schriftelijk of mondeling te reageren op concept besluit (zienswijze) **tot en met 16 augustus**
- reacties kunnen (deels) vertrouwelijk zijn en worden dan niet openbaar gemaakt.
- daarna zal minister definitief besluit publiceren (planning begin september)
- geen bezwaar, rechtstreeks beroep bij de rechter

De stukken die deel uitmaken van de openbare voorbereidingsprocedure, waaronder de daarin genoemde maximale verlengingstermijn, zijn op dit moment nog niet definitief. Aan de hand van de ingediende zienswijzen (reacties) wordt bezien of er aanpassingen nodig zijn. Daarna wordt het definitieve besluit genomen.

Transitie

- GSM vergunningen nu volop in gebruik
- Veiling van GSM vergunningen eind oktober 2012
- Afloopdatum GSM vergunningen 25 februari 2013
- Na de veiling: transitie
  - aanpassen netwerken: bijbouwen/ombouwen masten, bijplaatsen antennes, retunen antennes
  - omschakeling van oude naar nieuwe vergunningen
- Duur transitie: normaliter 1 á 2 jaar (na de veiling)
- Continuïteit dienstverlening

Met 'normaliter' wordt bedoeld dat de verwachte tijd die nodig is voor een transitie waarbij de continuïteit van dienstverlening niet in gevaar komt, wordt geschat op 1 à 2 jaar, gerekend vanaf het moment waarop de veilinguitslag bekend is. Hoeveel tijd er daadwerkelijk nodig zal zijn hangt sterk af van de veilinguitkomst.

Duur verlenging 1

- Onderzoek PA Consulting: hoeveel tijd nodig voor transitie GSM netwerken om storingen te voorkomen?
- Uitgangspunt: vergunninghouders verwerven in de veiling voldoende spectrum om door te kunnen gaan
- Als dat het geval is: maximaal 25 maanden nodig voor aanpassing netwerken
  - > 1 maand voor de veiling
  - > 3 maanden na de veiling tot afloop vergunning
  - > 21 maanden verlenging vergunning

Alleen vergunningen waarvoor verlenging is aangevraagd, worden verlengd. De duur is in beginsel voor alle verlengingen gelijk, namelijk de langst aangevraagde duur. Dit is gebaseerd op de aanname dat alle vergunninghouders bij het omschakelen naar de nieuwe frequenties uiteindelijk afhankelijk zijn van de vergunninghouder die de meeste tijd nodig heeft voor de transitie. Voor zowel 900 MHz- als 1800 MHz-vergunningen wordt dezelfde verlengingstermijn gehanteerd, gebaseerd op de aanname van onderlinge verwevenheid.

Ook vergunningen waarvoor verlenging met een kortere duur is aangevraagd worden met die langst aangevraagde duur verlengd. Er wordt voor gekozen de aanvragen snel na de veiling in te laten dienen op basis van de individuele inschattingen van de vergunninghouder over de duur van diens transitiewerkzaamheden. Vergunninghouders treden in het belang van een snelle start van de transitie dus niet voorafgaand aan de verlengingsaanvraag in overleg over een kortere transitie, maar kunnen dit doen na verlening van de beschikking. Het voornemen is om vervolgens snel op de aanvragen te beslissen.

Nádat de beschikking voor verlenging is verleend aan de vergunninghouders kunnen partijen onderling afspreken dat zij eerder willen ruilen. De vergunninghouder kan dan zijn verlengde vergunning eerder inleveren en krijgt dan het deel van het eenmalig bedrag voor de periode die nog resteert, terug. De nieuwe vergunninghouder kan gelijktijdig verzoeken zijn nieuwe vergunning eerder in te laten gaan, omdat de frequentieruimte al eerder vrij komt.

Vergunningen waarvoor geen verlenging is aangevraagd worden niet verlengd. Deze vergunningen lopen af op 25 februari 2013 en mogen vanaf die datum niet meer gebruikt worden.

Duur verlenging 2

- Na de veiling: indienen aanvragen voor verlenging
- Maximaal 21 maanden verlenging
- Verlengtermijn geldt voor 900 en 1800 vergunningen
- Langste termijn die wordt aangevraagd wordt verlengtermijn
- Marginale toets: indien langste termijn overduidelijk onredelijk lang is zal Minister termijn corrigeren

Er wordt marginaal getoetst of verlenging met de langst aangevraagde termijn van alle vergunningen waarvoor verlenging is aangevraagd niet kennelijk onredelijk lang zou zijn. Als een operator bijvoorbeeld na de veiling op dezelfde plaats in het spectrum terecht komt, ligt het niet in de rede dat hij de volle 21 maanden voor de transitie nodig heeft.

Prijs verlenging

- Prijs wordt afgeleid uit veilinguitkomst GSM vergunningen
- SEO is bezig met uitwerking berekeningswijze
- Consultatie regeling eenmalig bedrag (berekeningswijze) (planning begin augustus)
- Na de veiling start aanvraagprocedure verlenging. Eenmalig bedrag kan dan exact worden berekend.
- Indien verlengde vergunning wordt ingeleverd voor einde verlenging wordt deel eenmalig bedrag terugbetaald. Nieuwe vergunning kan dan eerder ingaan.

De houders betalen voor al hun verlengde vergunningen het eenmalig bedrag voor de werkelijk toegekende duur van de verlenging, ook als die langer is dan zij hebben aangevraagd.

De verdere uitwerking van de details van de ministeriële regeling over het eenmalig bedrag is nog in voorbereiding. De regeling zal op een later moment worden geconsulteerd.

Tussentransitie: vrijmaken 900 vergunning

- 900 vergunning gereserveerd voor nieuwkomer
- indien nieuwkomer eerder wil beginnen met gereserveerde vergunning wordt plek voor hem vrijgemaakt (eigen plek, tijdelijke plek)
- plek wordt vrijgemaakt door indikken en verhuizen huidige vergunninghouders
- betrokken frequenties worden dan korter verlengd: tot 6 maanden na de veiling (3 maanden verlenging)

In de 1800 MHz-band zijn 3 vergunningen niet in gebruik. Deze vergunningen kunnen dus direct in gebruik worden genomen en zullen daarom al op 1 januari 2013 ingaan.

Te bespreken onderwerpen:

Achtergrond en inhoud verlengde vergunningen

- Frequentieruimte
- Samenwerkingsovereenkomst
- Onderhandelingsfase samenwerkingsovereenkomst
- Feitelijke transitie

Frequentieruimte: geleidelijke omschakeling

Hoofdpijnen:

- Geen 'Big Bang': gedurende de transitieperiode/verlening wordt geleidelijk omgeschakeld van de oude naar de nieuwe frequenties. Dit kan per regio plaatsvinden.
- De tijdens de veiling gewonnen 900 MHz en 1800 MHz-frequenties worden toegevoegd aan de bestaande vergunningen
- Wederzijdse afhankelijkheid: partij X kan pas zijn nieuwe frequenties in gebruik nemen als partij Y het bestaande gebruik heeft afgeschakeld.

Frequentieruimte: geleidelijke omschakeling

- In de samenwerkingsovereenkomst wordt de transitie geregeld. Met andere woorden: wie wanneer overstapt naar zijn nieuwe frequenties en zijn oude frequenties uitschakelt.
- Het is niet toegestaan om alle oude en nieuwe frequenties tegelijk te gebruiken. De omvang van de totale frequentieruimte gebruik mag niet meer zijn dan de huidige vergunning.
  - Uitwisseling van 900 MHz frequentieruimte tegen 1800 MHz en vice versa is toegestaan.
  - Verhouding 900:1800 is als 1 : 2

Frequentieruimte (eindtransitie en tussentransitie)

A. Nieuwkomer start na afloop van de verlengde vergunningen op vergunning A2

- De nieuwkomer start na afloop van de verlenging op het door hem gewonnen kavel. Er is alleen een eindtransitie nodig.
- Alleen de huidige vergunninghouders sluiten één samenwerkingsovereenkomst.

B. Nieuwkomer start 6 maanden na uitkomst van de veiling op vergunning A2

- Door de bestaande vergunninghouders wordt een blok van 5 MHz vrijgemaakt voor de nieuwkomer. Er is een tussentransitie en een eindtransitie nodig.
- De huidige vergunninghouders én de verkrijger van vergunning A2 sluiten één samenwerkingsovereenkomst.

Aan het tijdens de transitie kunnen beginnen met vergunning A2 worden geen aanvullende ingebruiknameverplichtingen verbonden. Als de houder van vergunning A2 tijdens de transitieperiode wil beginnen in plaats van na afloop van de verlenging, gaat ook de vergunningstermijn van 17 jaar op dat moment lopen. Zijn vergunning loopt daardoor dus ook eerder af.

Frequentieruimte (tussentransitie)

Frequentieruimte in de situatie: vergunning A2 gaat in 6 maanden na uitkomst van de veiling

Mogelijke posities vergunning A2 in 900 MHz band zijn:

1. 880-885 MHz gepaard met 925-930 MHz
2. 885-890 MHz gepaard met 930-935 MHz
3. 890-895 MHz gepaard met 935-940 MHz
4. 895-900 MHz gepaard met 940-945 MHz
5. 900-905 MHz gepaard met 945-950 MHz
6. 905-910 MHz gepaard met 950-955 MHz
7. 910-915 MHz gepaard met 955-960 MHz

Frequentieruimte (900 MHz band tussentransitie)

Bestaande indeling:	10 MHz TM	4 MHz KPN	9 MHz Voda	8,4 MHz KPN	2,4 MHz Voda	1,2 MHz vrij
---------------------	--------------	--------------	---------------	----------------	-----------------	-----------------

Voorkeur per kavel (*)	8/12/12	8/11/11	24/24/24	5/11/12	0/1/0	0/2/0	11/22/24	
	Kavel 1	Kavel 2	Kavel 3	Kavel 4	Kavel 5	Kavel 6	Kavel 7	
Scenario 1 **	Nieuwkomer	TM	KPN	V	TM	Voda	KPN	Voda
Scenario 2 **	TM	Nieuwkomer	KPN	V	TM	Voda	KPN	Voda
Scenario 3 (wordt 5)	TM	TM	Voda (Nieuwkomer)	Voda	Nieuwkomer	KPN	KPN	
Scenario 4***	TM	TM	Voda	Nieuwkomer	Voda	KPN	KPN	
Scenario 4alt (wordt 5)	TM	TM	Voda	Voda (Nieuwkomer)	Nieuwkomer	KPN	KPN	
Scenario 5	TM	TM	Voda	Voda	Nieuwkomer	KPN	KPN	
Scenario 6***	TM	TM	KPN	Voda	KPN	Nieuwkomer	Voda	
Scenario 7 (wordt 5)	TM	TM	Voda	Voda	Nieuwkomer	KPN	KPN (Nieuwkomer)	

*) Uitgaande van de kavelindeling van de veiling. Door een verschuiving van 0,1 MHz t.o.v. de kavelindeling van de veiling (met uitzondering van het kavel van de nieuwkomer) zijn er minder snijverliezen wat betreft de GSM kanalen.
 **) Schematisch lijken de wijzigingen van frequenties groter dan in werkelijkheid. Dit komt door de beperkingen van Word.
 ***) Wijzigingen zijn t.o.v. de kavelindeling te klein om weer te geven.

Frequentieruimte (tussentransitie)

Effecten op verlengde vergunningen als de nieuwkomer 6 maanden na de veiling vergunning A2 verkrijgt

- Bij verlenging GSM vergunningen: bestaande vergunninghouders moeten van frequentieruimte wisselen om ruimte te creëren voor vergunning A2
- 6 maanden na verlenging GSM vergunningen:
  - KPN en Vodafone beperkt tot 2 x 10 MHz
  - Huidige operators op deels tijdelijke positie, zodat de nieuwkomer met vergunning A2 kan starten

Extra faciliteiten om transitie te bespoedigen

- Een verlengde vergunning die niet meer nodig is voor het bieden van continuïteit kan op verzoek worden ingetrokken (restitutie resterende verlengingsprijs).
- Aanvraag kan worden ingediend om de nieuwe 900 MHz en 1800 MHz voor afloop van de verlengde vergunningen in werking te laten treden. De nieuwe vergunningen moeten dan wel beschikbaar zijn voor uitgifte.
- Combinatie van gelijktijdige intrekking verlengde vergunning én inwerkingtreding van nieuwe vergunning is in beginsel mogelijk. Zo'n combinatieverzoek kan door één of meerdere partijen gezamenlijk worden ingediend.

Indien de verlengde vergunning eerder wordt ingeleverd (bijvoorbeeld in combinatie met het eerder laten ingaan van de nieuwe vergunning), krijgt de vergunninghouder het deel van het eenmalig bedrag voor de resterende duur van de verlenging terug.

Het eerder in werking laten treden van de nieuwe vergunning heeft tot gevolg dat de periode waarvoor de nieuwe vergunning geldt ook eerder afloopt: de looptijd van 17 jaar begint vanaf dat moment te lopen.

Onderhandelingsfase: tijdspad en inhoud

Tijdspad:

- Binnen 6 weken na verlenging van de bestaande GSM vergunningen is de samenwerkingsovereenkomst gesloten.

Overeenkomst regelt in elk geval:

- Geleidelijke afschakeling oude frequenties en omschakeling naar nieuwe frequenties. In de overeenkomst worden de concrete data vermeld.
- Als de nieuwkomer van vergunning A2 start binnen zes maanden na de veiling, regelt de samenwerkingsovereenkomst ook een geleidelijke afschakeling van het kavel waarop de nieuwkomer start en een omschakeling naar de tijdelijke positie voor de bestaande vergunninghouders.

Onderhandelingsfase: opstelling AT

Vertrouwen in de markt:

- Opstellen overeenkomst is een verantwoordelijkheid van de vergunninghouders. Agentschap Telecom heeft er vertrouwen in dat de vergunninghouders tijdig een goede overeenkomst sluiten.

Betrokkenheid directeur-hoofdinspecteur AT:

- Iedere week informeren de vergunninghouders de directeur-hoofdinspecteur, de heer mr. drs. P.A. (Peter) Spijkerman, over de voortgang van de onderhandelingen over de transitie-overeenkomst. Waar nodig geeft hij richting.

Onderhandelingsfase: belangen en extra tools

Weging belangen:

- Een onderbreking van de dienstverlening raakt burgers en bedrijven het meest. Agentschap Telecom weegt daarom de belangen van hen het zwaarst.

Extra tools:

- Agentschap Telecom krijgt de bevoegdheid om een bindende aanwijzing te geven aan de vergunninghouder.

Onderhandelingsfase: toezichtsaspecten

- Indien de overeenkomst niet binnen 6 weken tot stand komt of een bindende aanwijzing niet wordt nagekomen, is er sprake van een overtreding. Agentschap Telecom zal dan ingrijpen.
- De maximale verlengstermijn in het verlengbaarheidsbesluit is gebaseerd op de aanname dat de vergunninghouders zich houden aan de wet en de vergunning.
- Als handhaving desondanks nodig is om continuïteit te garanderen, dan zullen de doorlooptijden van sanctiebesluiten kort zijn en zullen de financiële prikkels zodanig zijn dat de continuïteit gegarandeerd blijft.

Naast de reguliere handhavingstools waarvan Agentschap Telecom gebruik kan maken, is Agentschap Telecom op grond van het Besluit continuïteit mobiele telecommunicatiedienstverlening bevoegd om voorschriften te geven over de wijze waarop de overeenkomst tot stand moet komen en dwingende aanwijzingen te geven ten aanzien van de inhoud van de overeenkomst.

Transitieperiode (toetsen overeenkomst)

Agentschap Telecom zal de overeenkomst in ieder geval toetsen op:

- De voorwaarden gesteld in de vergunning aan de overeenkomst en met name: is de transitie voltooid voordat de verlengde vergunningen aflopen.
- Wordt door iedere vergunninghouder niet meer frequentieruimte gebruikt dan is toegestaan.
- Wordt de frequentieruimte gebruikt die ook is toegewezen.
- Wordt er frequentieruimte dubbel gebruikt in eenzelfde gebied en in dezelfde tijdsperiode.

Transitieperiode (uitvoeringfase)

Agentschap Telecom zal zich in de feitelijke uitvoering van de transitiefase in ieder geval richten op:

- Het strikt monitoren van de voortgang van de transitie op basis van de tot stand gebrachte transitie-overeenkomst en toezicht houden als wordt afgeweken van het afgesproken tijdsplan.
- De naleving van uitrolverplichting in de huidige/verlengde vergunningen in de gaten houden.
- Op het voorkomen van verstoringen tussen netwerken onderling en aangrenzende banden.